

Dersin Amacı

Bu dersin amacı öğrencilere bireye, ailesine, yakın çevresine, topluma bedensel, ruhsal, sosyal, ekonomik ve daha birçok yönden büyük zararlar veren bağımlılıklar hakkında bilgiler verip farkındalık geliştirmelerini sağlamaktır.

Dersin İçeriği

Bu dersin içeriği bağımlılıkla ilgili temel kavramlar, bağımlılığın beyindeki nörolojik etkileri, maddesel bağımlılık türleri; tütün ve türevlerine bağımlılık, alkol bağımlılığı, uyuşturucu maddelere bağımlılık, ilaç bağımlılığı, maddesel bağımlılıklarda tedavi yaklaşımları, davranışsal bağımlılıklar; teknoloji bağımlılıkları, alışveriş bağımlılığı, kumar bağımlılığı, ilişki bağımlılığı, spor ve egzersiz bağımlılığı, yeme bağımlılığı, cinsel bağımlılıklardır.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

Kitaplar Erkoç, B. (2022). Bağımlılıklar ve sosyal hizmet müdahaleleri. Ankara: Nobel Yayıncılık. Makaleler / Raporlar Bilici, M. (2018). Bağımlılıkta temel kavramlar ve nörobiyoloji. Medipol Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi, 28, 56–59. https://www.medipol.edu.tr/sites/default/files/document/SD_28_56-59.sayfalar_Mustafa_Bilici.pdf Türkiye Yeşilay Cemiyeti. (2025). Makale ve içerikler. <https://www.yesilay.org.tr/tr/makaleler> Sağlık Bakanlığı. (t.y.). ALO 171 Sigara Bırakma Danışma Hattı. <https://alo171.saglik.gov.tr> Film ve Belgeseller Fleck, R. (Yönetmen). (2006). Half Nelson [Film]. ABD: ThinkFilm. Orłowski, J. (Yönetmen). (2020). The social dilemma [Belgesel]. ABD: Exposure Labs. TRT Avaz. (2018). Bağımlı hayatlar – 1. bölüm [Belgesel]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=0u3H5vDoRXc&list=PL4i8eZUVaPZm16MIJlqHh8tQNh1PWLaO_&index=13 Video Kaynakları (YouTube / TEDx / Eğitim Platformları) AsapSCIENCE. (2013, Kasım 4). How an addicted brain works [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=ao8L-0nSYzg> Centers for Disease Control and Prevention. (2017, Ağustos 9). Nicotine addiction and withdrawal [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=LwJhiBSQr48> Rubleski, T. (2019, Ocak 23). How gambling saved my life | TEDx [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=2m1bl3Uzn3Q> Psych2Go. (2017, Eylül 21). 8 signs you may be codependent [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=r9VexoTZnrw>

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Anlatım (Ders Sunumu) Temel kavramlar, teorik içerikler ve nörofizyolojik açıklamalar için. Soru-Cevap Öğrencilerin merak ettikleri konuları sormaları ve öğretim elemanının yönlendirmeleri. Beyin Fırtınası Öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkarmak ve kavramları tartışmak için (ör. “Bağımlılık denilince akla gelenler”). Örnek Olay / Vaka Analizi Maddesel ve davranışsal bağımlılıklar için senaryolar üzerinden çözüm arama ve tartışma. Video / Belgesel / Film İzleme ve Analizi How an Addicted Brain Works (YouTube) Nicotine Addiction and Withdrawal (CDC, YouTube) Half Nelson filmi The Social Dilemma belgeseli How Gambling Saved My Life (TEDx) 8 Signs You May Be Codependent (Psych2Go) İzleme sonrası grup tartışmaları ve soru-cevap etkinlikleri. Konuk Konuşmacılar Akademisyenler (ör. Dr. Nilgün Türkileri Arman, Dr. Soner Mete) Nevşehir İl Sağlık Müdürlüğü, ALO 171 Nevşehir İl Emniyet Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Birimi YEDAM / AMATEM temsilcileri Grup Çalışması ve Grup Ödevleri Öğrencilerin küçük gruplar halinde tartışma yaparak çözüm üretmeleri, ödev hazırlamaları. Tartışma ve Rol Oynama Özellikle davranışsal bağımlılıklarda öğrencilerin farklı bakış açılarını deneyimlemesi için. Öğrenci Geri Bildirimi Ders sonunda öğrencilerin en çok ne öğrendiklerini, zorlandıkları konuları ve gelecek yıllar için önerilerini paylaşmaları.

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Gözlem Çalışmaları Öğrencilerden çevrelerinde bağımlılık (sigara, alkol, teknoloji vb.) ile ilgili günlük yaşam gözlemleri yapmaları ve sınıfta paylaşmaları. Kitap Okumaları Bağımlılıklar ve Sosyal Hizmet Müdahaleleri temel kaynak olarak. Ek olarak bağımlılık üzerine vaka öyküleri, biyografiler, Yeşilay yayınları. Belgesel ve Film İzlemeleri The Social Dilemma (Netflix, teknoloji bağımlılığı) Tepetaklak Nelson (alkol bağımlılığı) Bağımlı Hayatlar (TRT Avaz, farklı bağımlılık türleri). Öğrencilerden izledikten sonra kısa değerlendirme raporu hazırlamaları istenir. Farkındalık Etkinlikleri Öğrencilerden “bağımlılıkla ilgili kısa afiş/slogan hazırlama” veya “kamu spotu analizi” çalışması yapmaları. Grup Çalışmaları Öğrencilerin küçük gruplar halinde bağımlılık türlerini inceleyip, önleyici stratejiler hazırlamaları. Toplumsal Katkı Öğrencilerin Yeşilay Kulübü, YEDAM ziyaretleri, ALO 171 tanıtımları gibi saha faaliyetlerine yönlendirilmesi.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Dersi veren yardımcı öğretim elemanı bulunmamaktadır.

Dersin Verilişi

Yüz Yüze

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Öğr. Gör. Veysel Şirvan Çetin

Program Çıktısı

- Bağımlılıkla ilgili temel kavramları açıklayabilir.
- Bağımlılıkları sınıflandırabilir.
- Maddesel bağımlılık türlerini tanımlayabilir ve bu bağımlılıklara yönelik önleyici ve tedavi edici müdahaleleri açıklayabilir.
- Davranışsal bağımlılık türlerini tanımlayabilir ve bu bağımlılıklara yönelik önleyici ve tedavi edici müdahaleleri açıklayabilir.

Haftalık İçerikler

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
1	Ders Bilgi Paketi Kitap Adı: Bağımlılıkta temel kavramlar ve nörobiyoloji Sayfa Aralığı: 56-59 Beyin Fırtınası: Her öğrenci “bağımlılık” kavramı üzerine akıllarına gelen ilk kelimeler üzerine tartışma		Anlatım, Soru Cevap	Ders izlencesinin açıklanması, Bağımlılığın Tanımı, Temel kavramlar	
2	Kitap Adı: Bağımlılıkta temel kavramlar ve nörobiyoloji Sayfa Aralığı: 56-59 Video İzleme: How an Addicted Brain Works (Youtube) Konuk Konuşmacı: Dr.Öğr.Üyesi Nilgün Türkileri Arman		Anlatım, Soru Cevap Video İzleme ve Tartışma	Bağımlılığın nörofizyolojisi	

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
3	Kitap Adı: Bağımlılıklar Ve Sosyal Hizmet Müdahaleleri Sayfa Aralığı: 3-21 Video İzleme: Nicotine Addiction and Withdrawal(Youtube Centers for Disease Control and Prevention CDC) Dumansız Yerleşke Uygulamaları		Nevşehir İl Sağlık Müdürlüğü: Hizmetler ve ALO 171 Sigara Bırakma Danışma Hattı Bilgilendirme Bilgilendirme Sigara/Nargile Kullanım konusunda Gözlemlerini Paylaşma Video İzleme ve Tartışma	Maddesel Bağımlılıklar; Tütün ve türevlerine bağımlılık	
4	Kitap Adı: Bağımlılıklar Ve Sosyal Hizmet Müdahaleleri Sayfa Aralığı: 25-50 Fil İzleme:Tepetaklak Nelson (Half Nelson, 2006) Filmi		Film İzleme ve Tartışma	Maddesel Bağımlılıklar; Alkol bağımlılığı	
5	Kitap Adı: Bağımlılıklar Ve Sosyal Hizmet Müdahaleleri Sayfa Aralığı: 55-68		Konuk Konuşmacı: Nevşehir İl Emniyet Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Birimi Anlatım, Tartışma	Maddesel Bağımlılıklar; Uyuşturucu maddelere bağımlılık	
6	Kitap Adı: Bağımlılıklar Ve Sosyal Hizmet Müdahaleleri Sayfa Aralığı: 55-68 Reçetesiz İlaç Kullanıe Kullanım konusunda Gözlemlerini Paylaşma		Konuk Konuşmacı: Dr.Öğr.Üyesi Soner Mete İlaç Bağımlılığı Grup Ödevi Anlatım, Soru Cevap	Maddesel Bağımlılıklar; İlaç bağımlılığı	
7	Kitap Adı: Bağımlılıklar Ve Sosyal Hizmet Müdahaleleri Sayfa Aralığı: 349-404		Davetli Konuşmacı: Nevşehir YEDAM , Amatem Polikliniği Temsilcisi Anlatım, Tartışma	Maddesel bağımlılıklarda tedavi yöntemleri	
8				Ara Sınav	
9	Kitap Adı: Bağımlılıklar Ve Sosyal Hizmet Müdahaleleri Sayfa Aralığı: 73-90 Belgesel: Social Dilemma (Sosyal İkilem)		Belgesel İzleme ve Grup Ödevi Örnek Olay, Beyin fırtınası	Davranışsal Bağımlılıklar; Teknoloji bağımlılığı	
10	Kitap Adı: Bağımlılıklar Ve Sosyal Hizmet Müdahaleleri Sayfa Aralığı: 93-100		Davetli Konuşmacı: Öğr.Gör. Nurdan Demir Anlatım, Tartışma	Davranışsal Bağımlılıklar; Alışveriş bağımlılığı	
11	Kitap Adı: Bağımlılıklar Ve Sosyal Hizmet Müdahaleleri Sayfa Aralığı: 177-191 Video İzleme: How Gambling Saved My Life Tony Rubleski TEDx		Video İzleme ve Tartışma Vaka Tartışması Beyin fırtınası	Davranışsal Bağımlılıklar; Kumar bağımlılığı	
12	Kitap Adı: Bağımlılıklar Ve Sosyal Hizmet Müdahaleleri Sayfa Aralığı: 195-220 Video İzleme: 8 Signs You May Be Codependent Vaka Örneği		Video İzleme ve Grup Çalışması Vaka Tartışması, Soru Cevap	Davranışsal Bağımlılıklar; İlişki bağımlılığı	
13	Kitap Adı: Bağımlılıklar Ve Sosyal Hizmet Müdahaleleri Sayfa Aralığı: 247-270		Anlatım, Tartışma	Davranışsal Bağımlılıklar; Spor ve Egzersiz bağımlılığı	
14	Kitap Adı: Bağımlılıklar Ve Sosyal Hizmet Müdahaleleri Sayfa Aralığı: 103-124		Anlatım, Soru Cevap	Davranışsal Bağımlılıklar; Yeme bağımlılığı	
15	Kitap Adı: Bağımlılıklar Ve Sosyal Hizmet Müdahaleleri Sayfa Aralığı: 275-292 Öğrenci Geri Bildirimi Bu derste en çok ne öğrendin? Hangi konular sana ilham verdi? Neleri zorlayıcı buldun? Gelecek yıl için hangi konulara daha fazla ağırlık verilsin? Öğretim Elemanı Değerlendirmesi		Konuk Konuşmacı: Doç.Dr. Gülhan Küçük Öztürk Anlatım, örnek olay	Davranışsal Bağımlılıklar; Cinsel bağımlılık Dersin değerlendirilmesi	

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Vize	1	1,00
Kısa Sınav	1	1,00
Derse Katılım	14	2,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	10	1,00
Ara Sınav Hazırlık	7	1,00
Final Sınavı Hazırlık	14	2,00
Vaka Çalışması	2	1,00
Konuk Konuşmacı	0	1,00
Küçük Grup Çalışması	5	1,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Final	60,00
Vize	40,00

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16	P.Ç. 17	P.Ç. 18	P.Ç. 19	P.Ç. 20	P.Ç. 21
Ö.Ç. 1	4		4															4	5		
Ö.Ç. 2	4		4																	5	
Ö.Ç. 3	4		4																	5	
Ö.Ç. 4	4		4																	5	

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Alanı ile ilgili eğitim ve bakım hizmetlerinde temel düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri kazanır.
- P.Ç. 2 :** Alanı ile ilgili çalışma süreçlerindeki araç-gereç, materyal, malzeme, bilişim araçları ile iletişim teknolojilerini kullanır.
- P.Ç. 3 :** Alanında edindiği ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri kullanır.
- P.Ç. 4 :** Alanında edindiği bilgi ve becerileri kullanarak verileri yorumlayabilme ve değerlendirebilme, analiz edebilme, araştırmalara ve kanıtlara dayalı çözüm önerileri geliştirebilme davranışı gösterir.
- P.Ç. 5 :** Alanı ile ilgili temel düzeydeki bir çalışmayı bağımsız olarak yürütür.
- P.Ç. 6 :** Alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunları çözmek için ekip üyesi olarak sorumluluk alır.
- P.Ç. 7 :** Sorumluluğu altında çalışanların bir proje çerçevesinde gelişimlerine yönelik etkinlikleri yürütür.
- P.Ç. 8 :** Alanında edindiği temel düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir, öğrenme gereksinimlerini belirler.
- P.Ç. 9 :** Yaşam boyu öğrenme bilinci kazanır.
- P.Ç. 10 :** Alanı ile ilgili konularda sahip olduğu temel bilgi ve beceriler düzeyinde düşüncelerini yazılı ve sözlü iletişim yoluyla aktarır.
- P.Ç. 11 :** Alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşır.
- P.Ç. 12 :** Alanına özgü bilimsel ve mesleki kuruluşlarda aktif görev alır ya da bu organizasyonların bilimsel faaliyetlerini takip eder.
- P.Ç. 13 :** Meslek etiğine uygun şekilde davranır.
- P.Ç. 14 :** Çocuk Gelişimi alanında aldığı mesleki eğitimin gereklilikleri ve ilkeleri doğrultusunda, Türkiye'deki ve dünyadaki mesleki ve teknolojik gelişmeleri izler, mevcut bilgilerini ve deneyimlerini geliştirir, yeni bilgi ve deneyimleri aktarır.
- P.Ç. 15 :** Meslek alanının bir gerekliliği olarak, diğer disiplinler ile işbirliği içinde çalışır.
- P.Ç. 16 :** Aile ve çocuk ile doğrudan, açık ve etkili bir iletişim kurar ve sürdürür. .
- P.Ç. 17 :** Çocuk gelişimine yönelik bütünsel bir bakış açısı geliştirir.
- P.Ç. 18 :** Çocuk gelişimi alanındaki mesleki sorumluluklarının bir gereği olarak çocuk ve aileye yönelik uygun değerlendirme yaklaşım(lar)ını belirler.
- P.Ç. 19 :** Çocuk gelişimi konusunda toplumu bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar yapar.
- P.Ç. 20 :** Çocuk istismarı ve çocuğa yönelik şiddeti önlemeye yönelik stratejik çalışmalar geliştirir.
- P.Ç. 21 :** Okul öncesi eğitim kurumlarına yönelik plan hazırlama, etkinlik uygulama becerisine sahiptir.
- Ö.Ç. 1 :** Bağımlılıkla ilgili temel kavramları açıklayabilir.
- Ö.Ç. 2 :** Bağımlılıkları sınıflandırabilir.
- Ö.Ç. 3 :** Maddesel bağımlılık türlerini tanımlayabilir ve bu bağımlılıklara yönelik önleyici ve tedavi edici müdahaleleri açıklayabilir.
- Ö.Ç. 4 :** Davranışsal bağımlılık türlerini tanımlayabilir ve bu bağımlılıklara yönelik önleyici ve tedavi edici müdahaleleri açıklayabilir.